

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

104. An sola consecratio Episcopi, vel etiam si tantum electus, & confirmatus, tribuat ei privi legium Concilii Tridentini sess. 24. cap. 6. de Reformat. circa absolutiones, dispensationes, &c. Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

in 6. eodem tit. & hoc siue ab vno, siue à pluribus simul Episcopis datur. Hoc supposito, assero non solum post consecrationem, sed etiam post electionem, & confirmationem posse Episcopos Indulgentias concedere. Ita Gloffa communiter recepta in cap. 1. de elec. D. Thomas in 4. distict. 20. q. 1. art. 4. questione 8. Azor. Instructio in moral. p. 2. lib. 3. cap. 54. quest. 1. & Gauantus in manual. verb. Indulgentia. Nam huiusmodi potestas est iurisdictionis, non Ordinis, cap. Quod autem, de penit. & remiss. Azor. cit. Vgolinus de potestate Episcopi, num. 4. Tamburinus de iure Abbatum, tom. 2. disp. 9. quest. 1. Idem etiam docet Dicaillus vbi infra, num. 30. qui citat Suarez, Grassum, Reginaldum, Nugnum, & alios, quibus ego addo Bertrandum Loth in resolu. Theol. tract. 20. quest. 3. art. 2. vbi sic ait: Nota quod sicut Episcopus potest absolueri suum subditum à peccatis, etiam si sit extra suam diocesim, ita similiter potest Indulgentias concedere. Similiter sicut Episcopus electus, & confirmatus antequam sit consecratus, potest excommunicare, & absolueri ab excommunicatione, & potest Confessarios approbare, dando illis facultatem absolvendi à peccatis, ita similiter potest Indulgentias concedere, quia hoc tantum pertinet ad potestatem iurisdictionis. Ita Loth. Nota hic primo, quod Layman lib. 5. tract. 7. cap. 4. licet plures Episcopi ad Ecclesie dedicationem presentes sint, non possunt nisi vnus anni Indulgentiam simul concedere, & habetur expressè cap. cum ex eo, de penit. & remiss. Nihilominus non obstat quominus plures, quorum singuli iurisdictionem habent, vt loci Episcopus & Metropolitanus, siue Archiepiscopus simul, vt successivè plures quadragenas eidem Ecclesie concedant. Ita Suarez disp. illa 55. sect. 2. n. 5. Item nihil obstat secundum Laymanum, si alicui loco, seu Ecclesie, vnam quadragenam concesserit, quominus alieus Episcopus eidem Ecclesie etiam quadragenam concedat lucranda tantum à suis subditis, si tali die Ecclesiam illam inviserint: id enim non excedit limites iurisdictionis, cum illa concessio propriè non fiat loco, sed personis subditis in ordine ad talem locum, & potest postea (inquit Layman) ex Paludano distict. 20. quest. 4. art. 2. conclus. 4. Episcopus proprius loci cum Indulgentiam trahere ad suos, etiam subditos, si ipsi licentiam det lucrandi, vt proinde subditi loci duas in eo casu quadragenas vna die lucrari possunt. Et hæc omnia docet etiam Dicaillus de Sacram. tom. 1. tract. 9. disp. 2. dub. 3. n. 32. cum docto & amicissimo Georgio Gobat. tract. de Indulgent. part. 1. cap. 6. n. 61.

1. Nota secundò, quod, an Episcopus possit hanc potestatem delegare simplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico? Affirmant probabiliter Suarez disp. 55. sect. 6. n. 5. Sa verb. Indulgentia, n. 16. & Amicus n. 112. quia simplex Sacerdos, & quicumque Clericus est capax talis delegationis, & aliunde nullo iure contrarium prohibetur.

3. Nota tertio, non posse Episcopum Indulgentias concedere pro defunctis, vt docent Nuñus, Amicus, & alij plures. Ratio est, quia potestas concedendi Indulgentias in Episcopis, non potest se extendere vltra proprios subditos, quales non sunt defuncti, quia non sunt sub eius iurisdictione.

4. Nota quarto quod largitio Indulgentiarum est actus iurisdictionis voluntariæ, & sine strepitu Fortis exercetur, potest Episcopus vbivis locorum existens concedere suis subditis vbivis locorum existentibus, Indulgentias vbivis gentium lucrandas. Suarez disp. 55. sect. 5. num. 16. conformiter, l. 21. ff. de offic. procurs.

3. Nota quinto, quod an in loco exempto possit Episcopus concedere Indulgentias. Affirmant Gelpedes exempti. Regul. capite 54. dub. 229. & cap. 24. dub. 464. Negant vero Quaranta verb. Archiepiscopi auctoritas, vers. 31. Gauant. verb. Archiepisc. & Merolla tom. 3. disp. 7. cap. 5. num. 567. cum concedere Indulgentias non sit dignitatis, sed iurisdictionis Episcopalis, & paria sunt locum esse exemptum omnino à iurisdictione Episcopi, & esse extra diocesim.

6. Et tandem nota sexto, contra Valentiam tom. 4. disp. 7. de Indulgent. quest. 20. punct. 3. Episcopis præter indulgentias vnus anni in dedicatione Ecclesie, & pro dierum aliis temporibus, non posse in foro penitentiali plures concedere. Ratio est, quia hanc potestatem Indulgentias concedendi Episcopi non habent, nisi iure humano à Summo Pontifice communicatam cum prædicta limitatione ad vnum annum, vel quadraginta dies. Valentia vero nititur contrario fundamento, nempe, quod Episcopi habent hanc potestatem iure diuino, quod ius est tantum illis limitatum à Pontificibus in foro publico, non autem in foro secreto penitentiae.

7. Obseruat etiam hic obiter, quod Episcopus etiam si non sit consecratus, dummodo sit electus, & confirmatus, potest conferre beneficia. Ita Squillante de obligationibus & privilegiis Episcopi, part. 3. cap. 3. dub. 5. num. 30. Potest etiam Episcopus electus, & confirmatus, nondum tamen consecratus exigere charitativum subsidium, dummodo tamen fuerint expeditæ literæ, & possessio Episcopatus accepta, & non ante. Ita Squillante vbi supra capite 12. num. 4.

8. Et tandem nota, quod Episcopus non consecratus, sed electus, & confirmatus potest absolueri à iuramento. Ita doctus Iurifconsultus Carolus Rottileui de successione ab intestato, cap. 2. theore. m. 101. num. 2.

Sup. hoc sup. in Ref. 74. §. Sed notandum.

Sup. hoc in §. not. præteritæ ad med.

RESOL. CIV.

An Consecratio Episcopi tribuat ei privilegium Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. circa absolutiones & dispensationes &c.

Et quid de Episcopis Tularibus.

Et possint Episcopi vti hac facultate, vbi Concilium quoad totum non fuerit receptum?

Et notatur posse Episcopum dispensare, super irregularitate homicidij casualis, etiam si sit publica.

Et tandem quaritur, an ignorantia inuincibilis excuset ab irregularitate homicidij etiam voluntarij? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 104.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, nam hæc potestate Tridentini gaudet etiam Episcopus electus, & consecratus; & ita me citato tenet Tancred, in qq. Regular. tract. 2. part. 1. quest. 63. qui bene obseruat hoc procedere literis Apostolicis expeditis iuxta Extrauagantem iniuncta, de elect. inter commun. Vnde Castrus Palauis tom. 1. tract. 4. punct. 3. §. 1. numero 2. sic ait: [Nominè Episcopi, quibus hæc facultas concessa est, sunt omnes illi intelligendi, qui subditos habent, quia respectu subditorum datur facultas. Quapropter debent esse Episcopi electi, & confirmati. Nam ante confirmationem iurisdictione non gaudent, non tamen est necessarium esse consecratos, imò neque esse Sacerdotes, vt possint ab excommunicatione referuata absolueri, quia non debet absolutio Sacramentalis impendi. Sic alios referentes, docent Cenedo ad 6. Collecti. 4. num. 2. Sanchez lib. 8.

Sup. hoc, & contento in hoc §. in ro. 3. tr. 3. Ref. 1. pe tot.

lib. 8. disput. 2. num. 13. & lib. 2. in Decalog. cap. 11. n. 3. Grotius de matrim. cap. 49. à num. 6. Barbosa 1. part. de potestate Episcopi, allegat. 39. num. 2. Requiritur autem necessarium ut sint Episcopi illarum regionum, in quibus receptum est Concilium, aliis vti non poterunt hac facultate: nam media receptione illis conceditur; neque fas est acceptare gratias, & repellere onera, sic Barbosa num. 3. Sanchez num. 2. García de beneficiis, 7. part. cap. 11. num. 21. Suarez de censuris, disput. 4. 1. sect. 2. num. 6. Hucvique Palaus. Dico itaque, quod sub nomine Episcopi in cap. 6. sess. 24. Concilij, non satis est, quod Episcopus sit consecratus, si Diocesi, ac subditis careat. Tales sunt Episcopi titulares, quia ut ex contextu dicti decreti constat, non conceditur dicta absoluendi facultas Episcopo respectu omnium fidelium, sed respectu subditorum in propria Diocesi, Suarez disput. 4. 1. sect. 2. num. 7. Sanchez lib. 2. Summa, cap. 11. num. 3. Granados sect. 2. citat. num. 4.

Sup. hoc in §. vlt. Resol. not. præterit.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 3. Ref. 2. & 3.

2. Rursus non potest ea facultate absoluendi vti Episcopus earum Regionum, in quibus Tridentinum quoad totum non fuerit receptum (secus esset si solum quoad partem) etiam si subditos habeat. Quia par debet esse fauorum; & onerum ratio: ergo vbi Tridentinum non est receptum, quoad leges & onera, nequit acceptari quoad fauores, Suarez, & Sanchez locis citatis, Alterius tom. 2. disput. 8. de suspens. cap. 3. conclus. 4. vbi ait, ita declarasse sacram Congregationem Cardinalium super Concilio. Venit ergo nomine Episcopi, in dicto decreto, quicumque Episcopus electus, & confirmatus, etiam si consecratus non sit, nec Sacerdos, dummodo habeat diocesim, in qua Tridentinum receptum sit. Sic Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 30. sect. 2. num. 4. Sanchez libro 8. de Matrim. disput. 2. num. 11. & lib. 2. Summa, cap. 11. cit. num. 3. Squillante de obligat. & privileg. Episc. part. 3. cap. 8. num. 2. Leander de cens. tom. 4. tract. 2. disp. 17. quest. 1. & 2. & Ludouicus Bertrandus Loth. in Resolutionibus Theologicis Belgicis, tract. 1. quest. 1. num. 4.

3. Nota tamen hic obiter me olim docuisse in p. 7.

Quæ nunc tract. 2. resolut. 51. posse Episcopum dispensare super irregularitate homicidij casualis etiam si sit publica: quam sententiam me citato approbat Vetricelli in questionibus moralibus, tract. 8. quest. 60. num. 3. quia quando homicidium casuale, seu voluntarium in causa, nihil innouauit Tridentinum, sed ante Concilium poterat Episcopus dispensare, quamuis esset publicum, vt in cap. continebatur, & cap. ad audientiam de homicidio: ergo etiam post Tridentinum dispensare potest. Tamen re melius considerata, nunc talem sententiam non approbo; & ideo dico, quod in irregularitate ex homicidio: sed si homicidium capiat, sit publicum, Episcopus non potest dispensare, nisi ad Ordines Minores, & ad beneficium simplex. Ratio est, quia iure antiquo hoc tantum poterat; & Concilium circa hoc nihil innouauit, & ita docet Lessius in 3. partem Dini Thoma, cap. 5. de irregularitate, dub. 4. numero 36. & alij. Et obseruat stylus Curie Romanae.

Sup. hoc in Resolution. not. seq. & in aliis earum annotat. pro ista quest.

4. Sed hic etiam nota, quod dum hæc scribo, interrogatus sum, an ignorantia inuincibilis excuset ab irregularitate homicidij, etiam voluntarij. Pulchra dubitatio, & ad illam affirmatiuè de dicto casu interrogatus quidam Pœnitentiarius D. Petri, & quidem suam sententiam tanquam probabilem præter Palaum, & Suarez nouissimè admittit; heu quondam amicissimus meus Fr. Hieronimus Garfias in potestica Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 6. dub. 5. punct. 1. n. 2. vbi me citato sic ait: [Supongo primero con la corriente de los Doctores, que la ignorancia inuincibile

del derecho, que pone irregularidad, excusa della, como sea de las que se contraen por delicto, de quien hablamos en este punto; la razon es llana, porque la pena no se incurre sin la culpa; y assi, si el excomulgado celebrase, ignorando inuinciblemente que esta anexa irregularidad al acto que haze, no incurria en ella, y Nauarro, y otros que refieren, y siguen Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 3. n. 30. Diana 4. p. 2. resol. 85. & in p. 9. ir. 7. resol. 19. Castro Palao tom. 1. disput. 17. num. 2. & 8. Metolla in dispar. Theol. tom. 2. disp. 1. cap. 2. coroll. 1. num. 48. los estiendo à lo mortaliter vincible, iuxta cap. 1. de constit. in 6. Donde el Pontife condena sola la crasy lupina. Y Egidio Coninch. de Sacram. disp. 18. dub. 4. num. 9. & Præpositus in 3. part. quest. 5. de irregularitate, dub. 2. num. 9. Item Castro Palao tom. 6. disp. 6. punct. 5. n. 3. la estiendo; aunque sepa vno que va contra la ley Ecclesiastica, haciendo tal occasion, como no sepa ay irregularidad anexa, ni quiere dezir otto, Villalobos tom. 1. tract. 21. difficultate 6. conclusionem 1. como consta de la tercera conclusion. Solo està la dificultad en el homicidio; pongo exemplo, quando vno comete homicidio, sabe que haze contra la ley natural, pero no sabe que la Iglesia aya puesto pena de la irregularidad, este tal si incurria: lo comun es que si, y que no excusa la ignorancia, porque como dice Diana, vnoque loco, includit defectum lenitatis, y para incurritse, basta que astè anexa propter decantiam, Pero Præposito, Egidio, Palao, Sanchez, y otros, quos refert, & sequitur nouissimè Quintanaduena 1. n. 9. singul. 5. num. 3. & 4. hablan absolutè todas las irregularidades, sin exceptuar el homicidio, y responden al capitulo, cum illorum, de sententia excommunicationis, que habla alli el Papa de la crasy, y lupina; y assi tengola con Suarez tomos. de cens. disput. 4. sect. 9. num. 16. por probable.] Hæc omnia Garfias, quæ quidem opinio liberaret à multis irregularitatibus: nam plures committunt homicidia ignorando inuincibiliter cum ipsis annexam esse irregularitatem. At ego huic sententiæ non adhæsi, neque nunc adhæreo. Primò quia scribo Romæ, vbi stylus Curie est in contrarium; Secundo, quia puto cum homicidio non solum adesse irregularitatem ex delicto, sed etiam ex defectu lenitatis, quæ cum ignorantia inuincibili contrahi potest: ergo, &c.

RESOL. CV.

An sola Consecratio Episcopi tribuat ei privilegium, cap. fin. de pœnitent. & remiss. eligendi Cōfessarium?
Et quid, si sit electus, & confirmatus non tamen consecratus?
Et quid tamen, si sit electus, & non confirmatus?
Idem est pro Episcopis Titularibus.
Et quid est dicendum super hoc de Eminentissimis Cardinalibus?
Et an Cardinales exercere possint cum suis familiaribus ea, que possunt Episcopi cum suis subditis, & præferim ea, que potest Episcopus vigore Concilij Tridentini, sess. 24. cap. 6. de reformat. Ex p. 12. tract. Ref. 105.

§. 1. Respondeo negatiuè, nam etiam Episcopus non consecratus, sed confirmatus gaudet tali privilegio, non tamen si tantum sit electus: & ita docet Dicastillus de Sacram. tom. 2. tractatu 8. disputacione 10. sect. 20. numero 441. & Squillante de privilegijs Episcoporum, parte 3. capite 7. numero 29. Suarez in 3. part. tom. 4. disputacione 27. sect.